

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ
สินบนประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

องค์การบริหารส่วนตำบลนาทม
อำเภอทุ่งฝน จังหวัดอุดรธานี

คำนำ

องค์การบริหารส่วนตำบลนาทม อำเภอทุ่งฝน จังหวัดอุดรธานี ได้ส่งเสริมการสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารและส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการตรวจสอบเฝ้าระวัง ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการเรื่องความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนที่อาจเกิดขึ้นในองค์การบริหารส่วนตำบลนาทม แก้ไขปัญหาความเสี่ยงการทุจริตให้บรรลุเป็นไปในแนวทางเดียวกัน เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติราชการและประชาชน และการอำนวยความสะดวกต่อเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน จึงได้จัดทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ โดยได้แสดงผลการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนของการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจของหน่วยงาน ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามภารกิจขององค์การบริหารส่วนตำบลนาทม

คณะผู้จัดทำ

มกราคม ๒๕๖๗

สารบัญ

หน้า

คำนำ

ก

สารบัญ

๗

ส่วนที่ ๑ การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวกับการรับสินบน

๑

๑. ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต

๑

๒. วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยง

๑

๓. องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต

๑

๔. ขอบเขตการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๑

ส่วนที่ ๒ การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๑. การระบุความเสี่ยง (Risk Identification)

๒

๒. เกณฑ์ระดับโอกาสที่เกิดความเสี่ยง (Likelihood) เชิงคุณภาพ

๒

๓. เกณฑ์ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)

๓

๔. ระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk)

๓

๕. ตารางระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk)

๔

๖. ตารางแสดงผลการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๕

ส่วนที่ ๑

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวกับการรับสินบน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

๑. ความเสี่ยงการทุจริต

หมายถึง ความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต การขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม หรือการรับสินบน

๒. วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

- ๑ เพื่อให้ผู้บริหารและพนักงาน .อบตเข้าใจหลักการและกระบวนการบริหารความเสี่ยงขององค์กรบริหารส่วนตำบลนาทม
๒. เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานได้รับทราบขั้นตอน และกระบวนการในการบริหารความเสี่ยง
๓. เพื่อให้มีการปฏิบัติตามกระบวนการบริหารความเสี่ยงของอบตหนองแวงอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
๔. เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารความเสี่ยงของ องค์กรบริหารส่วนตำบลนาทม
๕. เพื่อลดโอกาสและผลกระทบของความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นกับองค์กรบริหารส่วนตำบลนาทม

๓. องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต

องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริต ประกอบด้วย Pressure/Incentive หรือแรงกดดันหรือแรงจูงใจ Opportunity หรือโอกาส ซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่างๆ คุณภาพการควบคุม กำกับควบคุมภายในขององค์กรมีจุดอ่อน และ Retionalization หรือ การหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำตามทฤษฎีสามเหลี่ยมการทุจริต (Fraud Triangle)

๔.ขอบเขตการประเมินความเสี่ยงวงการทุจริต

๑. ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต การกิจให้บริการประชาชนอนุมัติ หรืออนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘
๒. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๓. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ

ส่วนที่ ๒

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๑. การระบุความเสี่ยง (Risk Identification)

ขั้นตอนที่ ๑ นำข้อมูลที่ได้จากขั้นเตรียมการในส่วนรายละเอียดขั้นตอน แนวทางหรือหลักเกณฑ์การปฏิบัติงานของกระบวนการที่จะทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ซึ่งในขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้น ย่อมประกอบไปด้วยขั้นตอนย่อยในการระบุความเสี่ยงตามขั้นตอนที่ ๑ ให้ทำการระบุความเสี่ยงอธิบายรายละเอียด รูปแบบ พฤติการณ์ความเสี่ยงเฉพาะที่มีความเสี่ยงการทุจริตเท่านั้น และในการประเมินต้องคำนึงถึงความเสี่ยงในภาพรวมของการดำเนินงานเรื่องที่จะทำการประเมินด้วย เนื่องจากในกระบวนการปฏิบัติงานตามขั้นตอนอาจไม่พบความเสี่ยงหรือความเสี่ยงต่ำ แต่อาจพบว่ามีความเสี่ยงในเรื่องนั้นๆ ในการดำเนินงานที่ไม่ได้อยู่ในขั้นตอนการปฏิบัติงานก็อาจเกิดขึ้นได้ โดยไม่ต้องคำนึงว่าหน่วยงานจะมีมาตรการป้องกันหรือแก้ไขความเสี่ยงการทุจริตนั้นอยู่แล้ว นำข้อมูลรายละเอียดดังกล่าวลงในประเภทของความเสี่ยงซึ่งเป็น Known Factor หรือ Unknown Factor

การระบุความเสี่ยง (Risk Identification)

Known Factor	ความเสี่ยงทั้งปัญหา /พฤติกรรมที่เคยรับรู้ที่เคยเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่า มีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำ
Unknown Factor	ปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากการพยากรณ์ ประเมินการล่วงหน้าในอนาคต ปัญหา/พฤติกรรม ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น

๒. เกณฑ์ระดับโอกาสที่เกิดความเสี่ยง (Likelihood) เชิงคุณภาพ

ระดับ	โอกาสที่จะเกิดขึ้น	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	มีโอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๒๕ ครั้งต่อปี
๔	สูง	มีโอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๒๐ ครั้งต่อปี
๓	ปานกลาง	มีโอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๑๕ ครั้งต่อปี
๒	น้อย	มีโอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๑๐ ครั้งต่อปี
๑	น้อยมาก	มีโอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๕ ครั้งต่อปี

๓. เกณฑ์ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)

ระดับ	โอกาสที่จะเกิดขึ้น	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	เสียหายต่อภาพลักษณ์ของหน่วยงาน ประชาชนไม่ได้รับความสะดวก เป็นภัยด้านความมั่นคง อาชญากรรม และความรุนแรงอื่นๆ
๔	สูง	เสียหายต่อภาพลักษณ์ของหน่วยงาน และประชาชนไม่ได้รับความสะดวก
๓	ปานกลาง	เสียหายต่อภาพลักษณ์ของหน่วยงาน
๒	น้อย	-
๑	น้อยมาก	-

ระดับของความเสีย (Degree of Risk) แสดงถึงระดับความสำคัญในการบริหารความเสี่ยงโดยพิจารณา จากผลคูณของระดับโอกาสที่จะเกิดความเสีย (Likelihood) กับระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ของความเสียแต่ละสาเหตุ (โอกาส x ผลกระทบ) กำหนดเกณฑ์ไว้ ๔ ระดับ ดังนี้

๔. ระดับของความเสีย (Degree of Risk)

ลำดับ	ระดับความเสีย	ช่วงคะแนน
๔	ความเสียระดับสูงมาก (Extreme Risk : E)	๑๕ – ๒๕ คะแนน
๓	ความเสียระดับสูง (High Risk : H)	๙-๑๔ คะแนน
๒	ความเสียระดับปานกลาง (Moderate Risk : M)	๔-๘ คะแนน
๑	ความเสียระดับต่ำ (Low Risk : L)	๑-๓ คะแนน

ในการวิเคราะห์ความเสี่ยงจะต้องมีการกำหนดแผนภูมิความเสี่ยง (Risk Profile) ที่ได้จากการพิจารณาจัดระดับความสำคัญของความเสียจากโอกาสที่จะเกิดความเสีย (Likelihood) และผลกระทบที่เกิดขึ้น (Impact) และขอบเขตของระดับความเสี่ยงที่สามารถยอมรับได้ (Risk Appetite Boundary) โดยจัดแบ่งเป็น ๔ ระดับสามารถแสดงเป็น Risk Profile แบ่งพื้นที่เป็น ๔ ส่วน (๔ Quadrant) ใช้เกณฑ์ในการจัดแบ่ง ดังนี้

ระดับความเสีย	คะแนนระดับความเสีย	มาตรการกำหนด	การแสดงสีสัญลักษณ์
เสียสูงมาก (Extreme)	๑๕-๒๕ คะแนน	มีมาตรการลดและประเมินซ้ำหรือถ่ายโอนความเสีย	สีแดง
เสียสูง (High)	๙-๑๔ คะแนน	มีมาตรการลดความเสีย	สีส้ม
ปานกลาง (Medium)	๔-๘ คะแนน	ยอมรับความเสียแต่มีมาตรการควบคุมความเสีย	สีเหลือง
ต่ำ (Low)	๑-๓ คะแนน	ยอมรับความเสีย	สีเขียว

๕. ตารางระดับของความเลี่ง (Degree of Risk)

แผนภูมิความเสี่ยง (Risk Map)					
โอกาส (Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)				
	๑	๒	๓	๔	๕
๕	๕	๑๐	๑๕	๒๐	๒๕
๔	๔	๘	๑๒	๑๖	๒๐
๓	๓	๖	๙	๑๒	๑๕
๒	๒	๔	๖	๘	๑๐
๑	๑	๒	๓	๔	๕

 : ความเลี่งอยู่ในระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ ต้องมีแผน/มาตรการเพื่อลดความเลี่งทันที

 : ความเลี่งอยู่ในระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ ต้องมีแผน/มาตรการเพื่อลดความเลี่งทันที

 : ความเลี่งยังอยู่ในระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ แต่ต้องมีการทบทวนความเพี่งพอของ
มาตรการควบคุมที่ท่อยู่

 : ความเลี่งอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ โดยไม่ต้องมีการจัดทำแผนเพื่อลดความเลี่ง

๖. การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน ขององค์การบริหารส่วนตำบลนาทม
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

ประเด็น ความเสี่ยง	รายละเอียดความเสี่ยง	โอกาส เกิด	ผลกระทบ	ระดับความ เสี่ยง	การป้องกันและการควบคุม
๑. การจัดซื้อ จัดจ้าง	หัวหน้า/เจ้าหน้าที่พัสดุเลือก จัดซื้อจัดจ้างกับห้าง/ร้านที่ ตนเองสนิทหรือเป็นญาติ หรือเป็นร้านที่ตนเองคุ้นเคย	๔	๔	๑๖ (ความเสี่ยง สูง)	-ปรับเปลี่ยนร้านค้าในการ จัดซื้อจัดจ้างพัสดุ โดยการ เปรียบเทียบราคาจากร้านค้า หลายๆร้าน - เข้มงวดในการตรวจรับพัสดุ หรือการจ้าง
๒.การ บริหารงาน บุคคล	มีการรับบุคคลที่เป็นเครือ ญาติหรือบุคคลที่ตนเอง ได้รับผลประโยชน์เข้าทำงาน หรือมีการเรียกรับเงิน	๒	๑	๒ (ความเสี่ยง ต่ำ)	-มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อทำงานพิจารณาคัดเลือก และควบคุมดูแลอย่าง เคร่งครัด -กำหนดบทลงโทษแก่ ผู้กระทำผิดอย่างชัดเจน
๓.การนำ ทรัพย์สินของ ทางราชการ มาใช้ในเรื่อง ส่วนตัว	การนำทรัพย์สินของทาง ราชการมาใช้ในเรื่องส่วนตัว เช่น รถยนต์ หรืออุปกรณ์ ต่างๆภายในสำนักงาน	๒	๒	๔ (ความเสี่ยง ปานกลาง)	-มีการจัดทำทะเบียนคุมวัสดุ อุปกรณ์ ควบคุมทะเบียนการ ใช้รถยนต์สำนักงานอย่าง เคร่งครัด
๔. การปฏิบัติ หน้าที่โดยมิ ชอบของ เจ้าหน้าที่	เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมิได้นำ เงินฝากธนาคารตามระเบียบ หรือมีการยกยอกเงินไปใช้ เพื่อประโยชน์ส่วนตัว	๑	๒	๒ (ความเสี่ยง ต่ำ)	-กำกับ และติดตามการนำเงิน ฝากธนาคารอย่างเคร่งครัด
๕.การ พิจารณาออก ใบอนุญาต หรือใบรับรอง ต่างๆ	เจ้าหน้าที่/ผู้ปฏิบัติงานอาจมี การเรียกรับผลประโยชน์ จากผู้มาขอใบรับรอง	๒	๒	๔ (ความเสี่ยง ปานกลาง)	-ให้มีการควบคุม กำกับ ดูแล เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานอย่าง เคร่งครัดและกำหนด บทลงโทษแก่ผู้กระทำผิดอย่าง ชัดเจน